

[Lembourn.]

tion, kunstnerens fremmedgørelse. De store sociale forfattere kæmpede mod datidens uretfærdigheder, men ikke fordi de følte sig udstødt af samfundet; tværtimod skrev de på en vished om at have de store folkelige masser bag sig.

Det kunstneriske oprør har skiftet karakter fra at være en almen reaktion til at blive en privat vrede. Denne udvidelse af kunstnerens personlige distance til samfundet har gjort hans samfundskritik til en privat psykoanalyse af hans egen situation og har været med til at drive formen ud af det originale og over i det manierede, indtil til sidst ingen andre end han selv forstår, hvad han udtrykker.

Denne principielle indvending imod kunststøttens form trækker en anden efter sig: i jo højere grad støtten gives til kunstneren som en statsaffønning, gør den ham mindre afhængig af publikums reaktion, hvad der yderligere øger distancen mellem ham selv og samfundet. Denne kritik betyder naturligvis ikke, at jeg mener, at kunstneren skal skabe sin kunst efter, hvad han tror publikum ønsker — det er jo recepten på det kulørte — men derimod, at kunstneren har publikum inde i sin bevidsthed som kunstner, at han opfatter det som en uundværlig del af sit miljø. Denne bevidsthed ændrer intet i hans krav til sig selv om kvalitet, men den driver ham til at arbejde sig frem til en harmoni mellem intention, stil og kontakt, som ingen store kunstnere har taget skade af. Det gjorde næppe Shakespeares dramaer ringere, at han havde teatret og dets publikum i tankerne, mens han skrev. Det gør heller ikke en teaterdirektørs repertoirevalg ringere, hvis han må tænke på, at der også skal komme tilskuere i teatret. Tværtimod gælder den hovedregel — jeg indrømmer, med enkelte store undtagelser — at den gode kunst også har været den mest populære. Man begår gerne den fejl at slutte modsætningsvis, at når populær kunst sjældent er god, så kan god kunst følgelig ikke være populær. Det er ikke rigtigt. Ethvert forlag vil kunne bekræfte, at stort set viser regnskaberne, at det er de store forfattere, der sælges bedst.

Men en legatordning, der gør litteraturen, filmen, teatret uafhængig af værkets salg, berøver kunstneren en bevidsthed om en

sammenhæng med samfund og mennesker, som, forvaltet kvalitativt, har været en væsentlig del af den inspiration, der førte til den store kunst, man kunne måske kalde det: til menneskeliggørelse af kunsten. Derfor må også denne indvending mod legatmetoden føre til, at man ved revisionen af kunstfondlovgivningen om et år prøver at finde måder, som yder støtten til værket i stedet for til kunstneren, og som ikke frister kunstneren til en flugt bort fra sit publikum.

Ministeren for kulturelle anliggender (K. Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke ordførerne for de bemærkninger, man har fremsat til forslaget om udskydelse af revisionen, og jeg vil da også gerne takke hr. Lembourn for de engagerede bemærkninger, han fremkom med her. Der var jo ikke så lidt bitterhed i hr. Lembourns indlæg, men også et meget stærkt engagement, og det er klart, at de betragtninger, han fremførte, må indgå i overvejelserne. Jeg tror jo nok, det kan være vanskeligt helt at følge synspunkterne om det færdige værk i alle tilfælde; men lad os se på det; der er rørt ved et problem, et problem, som andre jo også har været inde på.

Se, nu opfatter jeg det ikke som min opgave at kommentere, hvad der her er sagt. Nu har man kommenteret fra ordførernes side dels bemærkningerne til lovforslaget, dels min fremsættelse, og de synspunkter, man her har fremført, bør nu indgå i de videre overvejelser. Jeg har understreget i min fremsættelse, at jeg netop anser det for værdifuldt, at vi nu samler så meget sammen som muligt til behandlingen af det lovforslag, der skal komme i næste folketingsamling. I den forbindelse vil det jo være meget nyttigt, om vi i et udvalg ser på det materiale, der foreligger; der har jo fra ordførernes side netop været spurgt, om man kunne få dette materiale frem, og det skal vi gerne fra ministeriets side medvirke til.

Jeg kan ikke lade være med at komme med et par enkelte bemærkninger af helt almen karakter. Man får jo jævnlig breve i kulturministeriet, hvori folk anker over den måde, hvorpå denne lov administreres. Nu er der jo ikke den storm omkring den, som der har været tidligere, men der er altså stadig væk meget betydelig interesse — som